Romuald Synak
Ryszard Wodzisławski
Pracownia Pomiaru Dydaktycznego
W-MODN w Elblągu

Zadania wielokrotnego wyboru w powszechnym sprawdzianie osiągnięć uczniów klas VIII

na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w roku szkolnym 1999/2000

W roku 1998 w związku z zapowiadaną reformą edukacji, a zwłaszcza w obliczu nieuchronnych egzaminów zewnętrznych po szkole podstawowej i po gimnazjum w ówczesnym województwie elbląskim podjęto decyzję o pilotażowym sprawdzianie osiągnięć uczniów klas VII. Badanie to przeprowadzono korzystając z doświadczeń wałbrzyskich, zakładając jednocześnie jego przeprowadzenie rok później i powiązanie go z rekrutacją do szkół ponadpodstawowych.[1]

Zgodnie z założonym planem w roku 1999 w części województwa warmińsko-mazurskiego, która należała do byłego województwa elbląskiego, zostało przeprowadzone powszechne badanie osiągnięć szkolnych uczniów klas ósmych[2]. Wyniki zastosowanych wówczas sprawdzianów z języka polskiego i matematyki stanowiły równocześnie podstawę eksperymentalnego systemu rekrutacji kandydatów do szkół ponadpodstawowych. Sprawny przebieg badań z 1998 i 1999 roku oraz rekrutacji, pozytywny na ogół odbiór społeczny i szansa lepszego przygotowania szkół do czekających je w niedalekiej przyszłości powszechnych egzaminów zewnętrznych, skłoniły władze oświatowe województwa do powtórzenia badania w roku szkolnym 1999/2000. Decyzją warmińsko-mazurskiego Kuratora Oświaty sprawdzianem i opartym na nim systemem naboru zostały objęte szkoły podstawowe i ponadpodstawowe 7 powiatów — 8500 ósmoklasistów.

Uczestnikom konferencji „DIAGNOZA EDUKACYJNA 2000" przedstawiamy dane statystyczne dotyczące praktycznego zastosowania zadań wielokrotnego wyboru w tym badaniu.

Jako podstawa analizy zadań zamkniętych posłużyły następujące wskaźniki:

a) łatwość zadania,
b) moc różnicująca, obliczana jako współczynnik korelacji punktowo-dwuseryjnej wyników zadania i wyników testu,
c) rozkład „wybieralności" dystraktorów.

1. Łatwość zadań

Łatwości poszczególnych zadań obu testów przedstawiają wykresy i tabela, w której porównano wartości uzyskane w województwie warmińsko-mazurskim z uzyskanymi we wstępnej standaryzacji.

[1] Raport z powszechnego badania kompetencji uczniów klas VII w roku szkolnym 1997/1998. Opr. R. Wodzisławski i R. Synak, WOM Elbląg 1998.

[2] Raport z badania osiągnięć uczniów klas VIII przeprowadzonego w woj. warmińsko-mazurskim 25 i 26 maja 1999 r. Opr. R.Synak i R. Wodzisławski, W-M ODN Elbląg 1999.

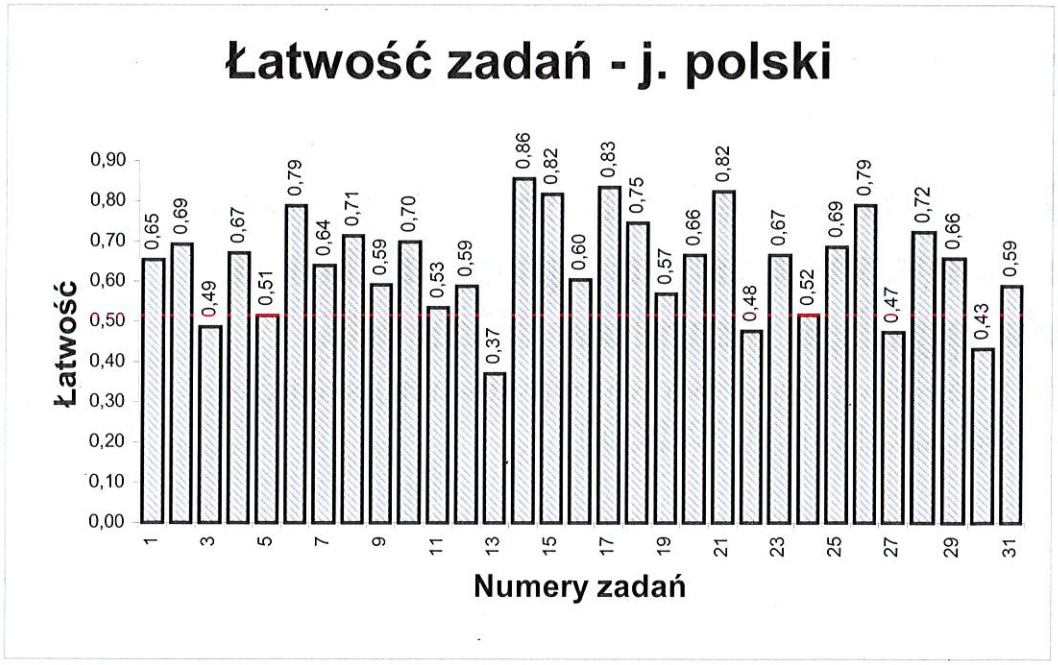
Łatwość zadań - j. polski
Łatwość
0,90
0,80
0,70
0,60
0,50
0,40
0,30
0,20
0,10
0,00
0,65 0,69 0,49 0,67 0,51 0,79 0,64 0,71 0,59 0,70 0,53 0,59 0,37 0,86 0,82 0,60 0,83 0,75 0,57 0,66 0,82 0,48 0,67 0,52 0,69 0,79 0,47 0,72 0,66 0,43 0,59
1 3 5 7 9 11 13 15 17 19 21 23 25 27 29 31
Numery zadań

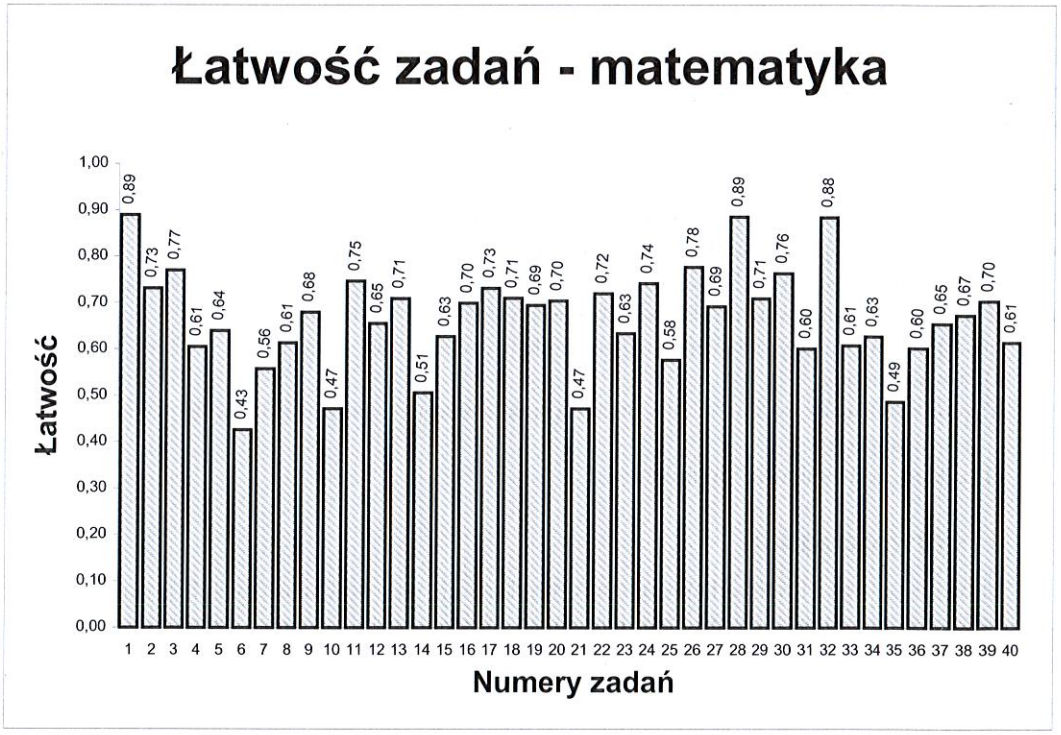
Łatwość zadań - matematyka
Łatwość
1,00
0,90
0,80
0,70
0,60
0,50
0,40
0,30
0,20
0,10
0,00
0,89 0,73 0,77 0,61 0,64 0,43 0,56 0,61 0,68 0,47 0,75 0,65 0,71 0,51 0,63 0,70 0,73 0,71 0,69 0,70 0,47 0,72 0,63 0,74 0,58 0,78 0,69 0,89 0,71 0,76 0,60 0,88 0,61 0,63 0,49 0,60 0,65 0,67 0,70 0,61
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
Numery zadań

Porównanie łatwości zadań

Język polski				
Numer zadania	Poziom wymagań	Kategoria celów	Łatwość zadania po stand.	Łatwość zadania w woj.
1	P	C	UT	0,65
2	P	B	Ł	0,69
3	PP	D	UT	0,49
4	PP	C	UT	0,67
5	PP	C	T	0,51
6	P	B	Ł	0,79
7	PP	D	Ł	0,64
8	P	C	Ł	0,71
9	PP	B	UT	0,59
10	P	C	UT	0,7
11	PP	B	T	0,53
12	P	B	UT	0,59
13	PP	B	T	0,37
14	P	B	Ł	0,86
15	P	D	Ł	0,82
16	P	B	Ł	0,6
17	P	C	T	0,83
18	P	C	Ł	0,75
19	P	C	UT	0,57
20	P	C	Ł	0,66
21	P	C	Ł	0,82
22	PP	C	T	0,48
23	P	C	Ł	0,67
24	PP	C	UT	0,52
25	P	C	UT	0,69
26	P	C	Ł	0,79
27	P	C	T	0,47
28	PP	B	T	0,72
29	P	A	UT	0,66
30	PP	B	UT	0,43

Matematyka				
Numer zadania	Poziom wymagań	Kategoria celów	Łatwość zadania po stand.	Łatwość zadania w woj.
1	P	B	Ł	0,89
2	PP	C	Ł	0,73
3	P	C	Ł	0,77
4	PP	C	UT	0,61
5	PP	B	T	0,64
6	PP	C	UT	0,43
7	PP	C	T	0,56
8	P	C	Ł	0,61
9	P	B	Ł	0,68
10	PP	B	T	0,47
11	P	C	Ł	0,75
12	P	C	Ł	0,65
13	P	C	UT	0,71
14	P	C	T	0,51
15	P	C	UT	0,63
16	P	C	UT	0,7
17	PP	C	UT	0,73
18	P	C	Ł	0,71
19	PP	C	UT	0,69
20	PP	C	UT	0,7
21	P	B	UT	0,47
22	P	B	Ł	0,72
23	PP	B	T	0,63
24	P	B	Ł	0,74
25	PP	C	T	0,58
26	PP	C	UT	0,78
27	P	C	UT	0,69
28	P	C	UT	0,89
29	P	C	UT	0,71
30	P	C	UT	0,76
31	PP	D	UT	0,6
32	P	C	UT	0,88
33	PP	C	Ł	0,61
34	PP	C	T	0,63
35	PP	C	UT	0,49
36	P	C	T	0,6
37	PP	C	UT	0,65
38	P	C	UT	0,67
39	P	C	UT	0,7
40	PP	D	T	0,61

2. Moc różnicująca

Wszystkie zadania w obu testach uzyskały dodatnią wartość wskaźnika mocy różnicującej.

3. Analiza dystraktorów

Zamieszczone poniżej wykresy ilustrują rozkład „wybieralności" dystraktorów w poszczególnych zadaniach. Podobnie jak w przypadku wskaźnika mocy różnicującej, nie znajdujemy sygnałów o wadach konstrukcyjnych zadań. Warto jednak zauważyć, że w przypadku kilku zadań niektóre z dystraktorów praktycznie „nie pracowały".

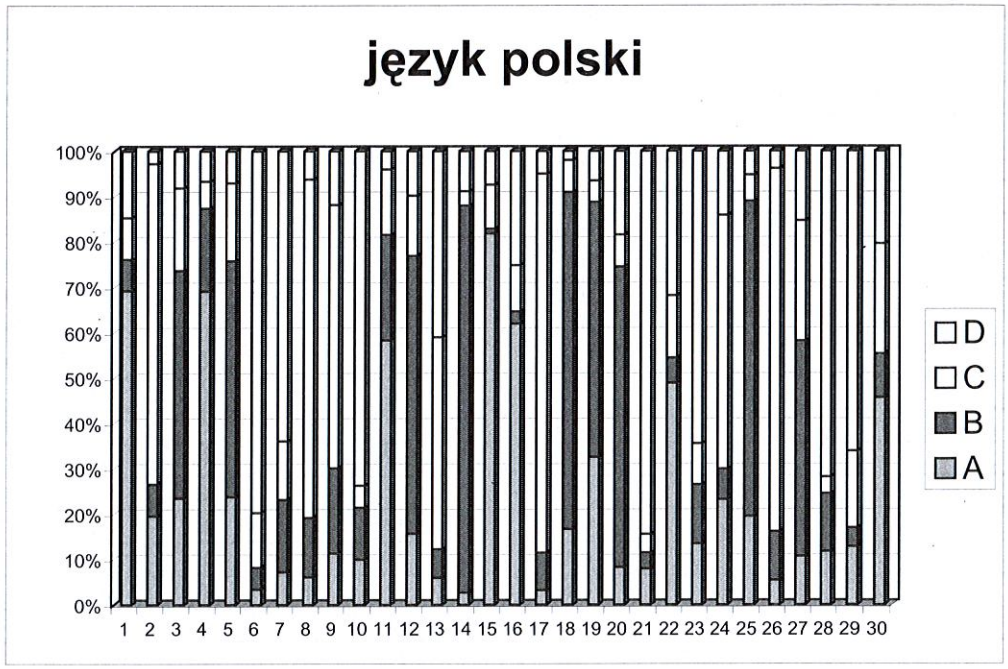

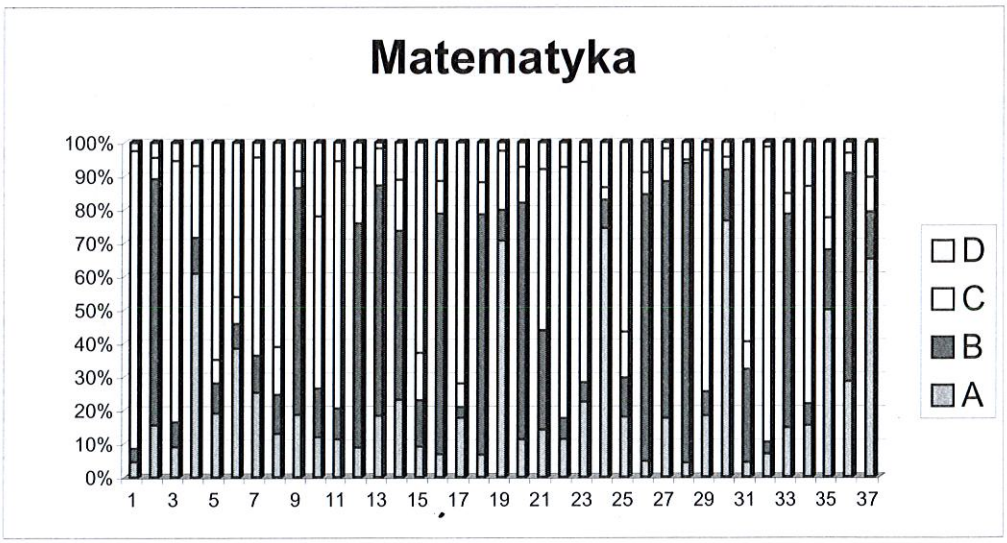

4. Porównywalność wersji

Porównano łatwości poszczególnych zadań i średni wynik punktowy w czterech wersjach.

	j. polski	matematyka
W	19,52	26,70
X	19,03	26,55
Y	19,23	26,56
Z	19,34	26,48

Największą różnicę dostrzegamy między wersjami W i X w teście z języka polskiego. Analiza łatwości zadań wykazała, że na wynik ten składają się głównie różnice w łatwościach zadań o numerach: 13, 11, 10, 8, 12 i 3.

5. Podsumowanie

Zaprezentowane wyniki świadczą o wzroście jakości konstrukcyjnej zadań wielokrotnego wyboru w tzw. „testach wałbrzyskich". Odrębną sprawą jest ocena trafności zastosowanych zadań. Odpowiedzi na to pytanie szukaliśmy kierując do uczniów i nauczycieli ankietę ewaluacyjną. Ponieważ opracowanie jej wyników nie było możliwe przed terminem złożenia niniejszego tekstu, problematyka ta zostanie zaprezentowana uczestnikom w trakcie sympozjum.